

Verzorgende/zorgkundige

Kerntaken

De verzorgende/zorgkundige staat de verpleegkundige bij op het vlak van zorgverlening. Hij/zij werkt binnen een gestructureerde equipe en onder het toezicht van de verpleegkundige. Hij/zij wordt betrokken bij het bijhouden van het verpleegkundig dossier van de zorgvrager. De verzorgende/zorgkundige mag welbepaalde verpleegkundige handelingen uitvoeren onder toezicht van een verpleegkundige die hem/haar deze taken toevertrouwt.

De verzorgende/zorgkundige:

bezit de competenties van de verzorgende zoals uitgewerkt in de desbetreffende opleidingskaart

- 1 organiseert de eigen werkzaamheden
- 2 werkt methodisch
- 3 werkt in team
- 4 werkt met en binnen het sociale netwerk van de zorgvrager
- 5 benadert de zorgvrager empathisch
- 6 verplaatst de zorgvrager en begeleidt hem bij de beweging conform het zorgplan
- 7 voert verpleegkundige handelingen uit conform het zorgplan onder supervisie en toezicht van een verpleegkundige
- 8 dient EHBO toe

Referentiekader

- *ILW-opleidingsprogramma verzorgende, VIVO, 2002*
- *ILW-opleidingsprogramma verzorgende/zorgkundige, VIVO, 2009*
- *ILW-opleidingsprogramma logistieke hulp in de verzorgingssector, VIVO, 2002*
- *ILW-opleidingsprogramma logistiek assistent in de ziekenhuizen, VIVO, 2002*
- *Beroepsprofiel verzorgende, SERV, maart 2003*
- *COBRA-fiche verzorgende, VDAB*
- *Koninklijk Besluit van 12 januari 2006 tot vaststelling van de verpleegkundige activiteiten die de zorgkundigen mogen uitvoeren en de voorwaarden waaronder de zorgkundigen deze handelingen mogen stellen (Belgisch Staatsblad, 3 februari 2006)*

Opmerking

Dit certificaat kan enkel worden uitgereikt indien de opleiding tenminste 600 uren omvat waarvan minimum 300 uren alternerende tewerkstelling in de residentiële ouderenzorg of in een ziekenhuis.

Competenties

De verzorgende/zorgkundige benadert de zorgvrager vanuit een dynamische mensvisie. Dit betekent dat hij:

- rekening houdt met de ontwikkeling van de zorgvrager op fysiek, psychisch, sociaal-relacioneel en emotioneel vlak
- inspeelt op de meest voorkomende problemen bij deze ontwikkeling

1 De verzorgende/zorgkundige organiseert de eigen werkzaamheden

1.1 Inzicht hebben in de sector

- taak en verantwoordelijkheid van de verzorgende/zorgkundige/zorgkundige
- het eigen sociaal statuut
- juridische aspecten met betrekking tot de verzorgende/zorgkundige

1.2 Handelen vanuit een zorgvisie

- de invloed van een zorgvisie op het zorgproces
- het effect van veranderingen in de zorgvisie op het zorgproces
- behoeften van de zorgvrager

1.3 Aandacht hebben voor de eigen persoonlijkheid

- aandacht hebben voor eigen waarden en normen
- eigen emoties en gevoelens herkennen en verduidelijken
- eigen handelen en houding evalueren
- omgaan met ongewenste intimiteiten
- informeren over eigen rechten en plichten

1.4 Flexibel en doelbewust werken

- zich aan wisselende werkomstandigheden aanpassen
- het eigen functioneren bespreken
- zich aanpassen aan de zorgvrager en zijn omgeving

2 De verzorgende/zorgkundige werkt methodisch

- systematisch verpleegkundig handelen
- de betekenis van Minimaal Zorgkundige Gegevens en Minimaal Psychiatrische Gegevens kennen
- Minimaal Zorgkundige Gegevens registreren
- de verschillende werkzaamheden op elkaar afstemmen
- een zorgplan uitvoeren
- observaties uitvoeren en rapporteren van veranderingen op fysisch, psychisch en sociaal vlak binnen de context van de activiteiten van het dagelijks leven
- handelen in overeenstemming met het beroepsgeheim
- rekening houden met principes van ecologie, economie, hygiëne en veiligheid

3 De verzorgende/zorgkundige werkt in team

- werken onder supervisie en toezicht van een verpleegkundige
- rekening houden met de meervoudige relatie tussen verpleegkundigen, zorgkundigen en het multidisciplinair team

- overleggen met verantwoordelijken, collega's en zorgvrager
- opdrachten van andere zorgverstrekkers aanvaarden
- in team aan een zorgplan werken
- schriftelijk en mondeling rapporteren

4 De verzorgende/zorgkundige werkt met en binnen het sociale netwerk van de zorgvrager

- 4.1 Een beroepsrelatie met de zorgvrager en zijn sociaal netwerk aangaan
- het belang van het contact met het netwerk erkennen en respecteren
 - initiatief nemen
 - de eigen omgangsvaardigheden op de zorgvrager en zijn sociaal netwerk afstemmen
 - de zorgvrager en zijn omgeving informeren en adviseren conform het zorgplan voor wat de toegestane technische verstrekkingen betreft
 - werk en privé gescheiden houden
- 4.2 Een beroepsrelatie met de zorgvrager en zijn sociaal netwerk onderhouden
- de eigen plaats binnen het netwerk bewaken
 - rekening houden met de belevingswereld, de cultuur en de leefomgeving van het netwerk
 - contacten onderhouden
 - afspraken respecteren
 - respect tonen
 - inspraak geven
 - zich assertief gedragen
 - bij elk contact empathisch en in verstaanbare taal met de zorgvrager communiceren
 - omgaan met emoties
 - omgaan met emotionele pijn
 - de zorgvrager en zijn omgeving bijstaan in moeilijke momenten
 - omgaan met conflicten en probleemgedrag
- 4.3 Een beroepsrelatie met de zorgvrager en zijn sociaal netwerk beëindigen
- afscheid nemen na afloop van de zorg

5 De verzorgende/zorgkundige benadert de zorgvrager empathisch

- de zorgvragen herkennen en erkennen
- zelfzorg stimuleren
- respect tonen voor beperkingen
- de relatie tussen gevoelens en lichaamstaal herkennen, erkennen en er gepast op reageren
- rekening houden met de belevingswereld, de cultuur, de leefomgeving en de gewoonten van de zorgvrager
- de vereiste omgangsvormen toepassen
- assertief reageren

6 De verzorgende/zorgkundige verplaatst de zorgvrager en begeleidt hem bij de beweging conform het zorgplan

- de gepaste lichaamshoudingen en de bijhorende hulpmiddelen kiezen
- de zorgvrager volgens zijn wens of therapeutische noodzakelijkheid installeren
- de zorgvrager correct fixeren
- de correcte til- en heftechnieken toepassen
- de zorgvrager op een goede manier met de gepaste hulpmiddelen verplaatsen
- de zorgvrager bij het bewegen begeleiden
- maatregelen ter voorkoming van lichamelijk letsels toepassen

7 De verzorgende/zorgkundige voert verpleegkundige handelingen uit conform het zorgplan onder supervisie en toezicht van een verpleegkundige

- mondzorg toedienen met de juiste mondverzorgingsproducten en met correct gebruik van de gebitsprothese
- kousen ter preventie en/of behandeling van veneuze aandoeningen aanbrengen, met uitsluiting van compressietherapie met elastische verbanden
- het functioneren van de blaassonde observeren en problemen signaleren
- een volledig genezen kunstmatige anus hygiënisch verzorgen
- de orale vochtinname van de zorgvrager bewaken en problemen signaleren
- patiënt helpen bij inname van orale medicatie nadat het geneesmiddel door middel van een distributiesysteem, door een verpleegkundige of een apotheker werd klaargezet en gepersonaliseerd
 - o verschillende vormen van geneesmiddelen en hun gevaren kennen
 - o een voorschrift met betrekking tot het toedienen van geneesmiddelen correct interpreteren
- helpen bij de vocht- en voedseltoediening langs orale weg, uitgezonderd bij slikstoornissen en sondevoeding
- hygiënische verzorging van patiënten/residenten met een ADL-disfunctie
- maatregelen ter voorkoming van infecties toepassen
 - o de factoren kennen die een rol spelen bij het ontstaan van infecties binnen de zorginstellingen
 - o de isolatie-protocollen hanteren
 - o de hygiënische voorschriften toepassen
 - o gesteriliseerd materiaal herkennen
 - o gesteriliseerd materiaal correct gebruiken
- maatregelen ter voorkoming van decubitisletsels nemen
- de lichaamstemperatuur opnemen, meedelen en registreren
- de polsslag meten, meedelen en registreren
- de zorgvrager bij het afnemen van excreties en secreties op niet-invasieve wijze helpen
 - o procedures en protocollen met betrekking tot het verzamelen en onderzoeken van urine, stoelgang en sputum correct toepassen
 - o urinestalen op een niet-invasieve wijze nemen
 - o urinestalen op een correcte wijze bewaren
 - o een staal stoelgang nemen

- een staal sputum via ophoesten nemen
- omzichtig werken bij het hanteren van uitscheidingsproducten ter preventie van zichzelf en anderen
- stalen duidelijk indentificeren
- relevante gegevens met betrekking tot de verzamelde en geanalyseerde urine, stoelgang en sputum rapporteren

8 De verzorgende/zorgkundige dient EHBO toe

- levensbedreigende situaties herkennen en de juiste procedure toepassen
- bij noodsituaties zorgen voor de veiligheid van de slachtoffers en de omgeving
- de hulpdiensten op een efficiënte wijze verwittigen
- slachtoffers ondersteunen
- bij het uitvallen van de vitale functies de gepaste procedure toepassen
- reanimatietechnieken toepassen
- efficiënt ingrijpen bij bloedingen
- eerstehulptechnieken toepassen bij:
 - orthopedische letsels
 - verstikking
 - verdrinking